БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ОРА-2022/115/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2022 он	Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр Утас: 70342580 Цахим хаяг: ankhbayard@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: enhtsoodolj@audit.gov.mn Аудитор: Б.Пүрэвсүрэн Утас: 70353717 Цахим хаяг: dalaivan.orkhon@gmail.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт 2-3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл........ 4
3. Аудитын тайлан 11
3.1 Ерөнхий зүйл 11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт........ 12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 13
3.4 Материаллаг байдал 13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 13
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг........ 15
3.8 Аудитын гол асуудал 15
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 15
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт........ 16
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал........ 16
4. Аудитын илрүүлэлт........ 16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл 18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ХАА	Хөдөө аж ахуй

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-3259
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2022.02.25 № 64

танай________ны №________т

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Ш.БААСАНДОРЖ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Онцгой байдлын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Онцгой байдлын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх

D:/bichighereg/2022A4toot

0060□0087

үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.АНХБАЯР

D:/bichighereg/2022A4toot

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,122,646,428.92**	**1,142,341,656.92**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	00.00	00.00
311	**Кассанд байгаа бэлэн мөнгө**	00.00	00.00
33	**АВЛАГА**	2,354,210.12	2,331,010.12
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	153,370.30	153,370.30
335	**Бусад авлага**	2,200,839.82	2,177,639.82
3351	Байгууллагаас авах авлага	23,200.00	00.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	2,177,639.82	2,177,639.82
336	**Зээлийн авлага**	00.00	00.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	1,120,292,218.80	1,140,010,646.80
351	**Түүхий эд материал**	808,626,550.65	826,482,778.65
35110	Тусгай зориулалттай материал	808,626,550.65	826,482,778.65
354	**Хангамжийн материал**	306,255,668.15	313,527,868.15
35410	Бичиг хэргийн материал	803,000.00	803,000.00
35420	Аж ахуйн материал	107,665,675.75	113,527,875.75
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	723,000.00	723,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,150,850.00	150,850.00
35450	Барилгын засварын материал	141,000.00	141,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	191,772,142.40	191,772,142.40
35600	Мал амьтад	5,410,000.00	6,410,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**4,057,023,203.88**	**4,920,636,166.95**
37	**УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ**	00.00	00.00
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	4,057,023,203.88	4,920,636,166.95
391	Газар	00.00	00.00
392	**Биет хөрөнгө**	3,759,679,803.88	4,623,292,766.95
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,726,039,086.27	1,726,039,086.27
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-394,646,794.81	-480,050,112.37
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	3,361,524,415.48	4,422,244,015.48
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-965,073,051.98	-1,086,535,308.66
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	394,063,253.88	385,178,338.20
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-362,354,941.44	-343,630,960.76
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	36,473,367.09	31,462,637.09
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-36,345,530.61	-31,414,928.30
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	66,672,828.28	53,587,729.28
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-66,672,828.28	-53,587,729.28
393	**Биет бус хөрөнгө**	297,343,400.00	297,343,400.00
39301	Програм хангамж	3,045,000.00	3,045,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,045,000.00	-3,045,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	297,343,400.00	297,343,400.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**5,179,669,632.80**	**6,062,977,823.87**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**23,200.00**	**00.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	23,200.00	00.00

413	**Өглөг**	23,200.00	00.00
4136	**Бусад өглөг**	23,200.00	00.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	23,200.00	00.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**5,179,646,432.80**	**6,062,977,823.87**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	5,179,646,432.80	6,062,977,823.87
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,162,057,121.97	1,162,057,121.97
51101	Өмч: - төрийн	1,162,057,121.97	1,162,057,121.97
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	3,031,705,263.35	3,915,036,654.42
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	3,031,705,263.35	3,031,705,263.35
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	883,331,391.07
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс	00.00	00.00
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	985,884,047.48	985,884,047.48
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**5,179,669,632.80**	**6,062,977,823.87**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,361,329,021.00	3,724,868,201.47
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	221,851,421.00	1,354,402,659.57
120	Нийтлэг татварын бус орлого	221,851,421.00	1,321,372,659.57
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	221,851,421.00	1,321,372,659.57
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	221,851,421.00	1,321,372,659.57
122	Тусламжийн орлого	00.00	33,030,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	00.00	33,030,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,139,477,600.00	2,370,465,541.90
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,112,885,300.00	2,228,400,111.50
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,112,885,300.00	2,228,410,100.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	-9,988.50
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	26,592,300.00	142,065,430.40
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	5,750,000.00	00.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	5,399,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,842,300.00	112,478,460.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	24,187,170.40
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,249,247,731.34	2,841,536,810.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,249,247,731.34	2,841,536,810.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,248,181,131.34	2,832,376,110.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	873,346,306.00	1,688,585,700.00
210101	Үндсэн цалин	587,817,234.00	968,641,500.00
210102	Нэмэгдэл	264,244,072.00	676,384,200.00

210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	21,285,000.00	43,560,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,489,400.00	54,929,500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,767,600.00	51,279,200.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,322,300.00	1,825,200.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	755,500.00	1,460,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	189,000.00	364,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,455,000.00	00.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	76,259,002.00	164,725,400.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,777,212.00	12,561,460.00
210302	Түлш, халаалт	69,058,290.00	151,128,740.00
210303	Цэвэр, бохир ус	423,500.00	1,035,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,695,250.00	68,374,070.00
210401	Бичиг хэрэг	464,924.00	2,358,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,725,249.00	59,558,770.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,017,277.00	3,217,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,487,800.00	3,240,100.00
2105	Нормативт зардал	98,433,954.00	132,238,645.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	318,450.00	28,424,800.00
210502	Хоол, хүнс	31,082,350.00	75,916,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	67,033,154.00	27,897,845.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,022,750.00	138,561,032.90
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,025,400.00	2,478,735.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	57,350.00	10,000,000.00
210604	Урсгал засвар	2,940,000.00	126,082,297.90
2107	Томилолт, зочны зардал	15,491,000.00	100,271,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,491,000.00	100,271,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,811,610.00	51,846,284.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,493,600.00	1,200,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	7,000,000.00	37,041,800.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,311,710.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	2,300,000.00	3,908,584.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	706,300.00	1,670,100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	100,631,859.34	432,844,278.50
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,257,900.00	196,463,476.57
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,214,653.00	8,145,100.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	98,159,306.34	228,235,701.93
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,066,600.00	9,160,700.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,066,600.00	9,160,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,066,600.00	9,160,700.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	112,081,289.66	883,331,391.07
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	112,081,289.66	883,331,391.07

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,162,057,121.97	985,884,047.48	3,031,705,263.35	5,179,646,432.80
2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,162,057,121.97	985,884,047.48	3,031,705,263.35	5,179,646,432.80
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,162,057,121.97	985,884,047.48	3,031,705,263.35	5,179,646,432.80
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	883,331,391.07	883,331,391.07
2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,162,057,121.97	985,884,047.48	3,915,036,654.42	6,062,977,823.87

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,292,633,200.00	2,370,465,541.90
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,292,633,200.00	2,370,465,541.90
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,266,040,900.00	2,228,400,111.50
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,266,040,900.00	2,228,410,100.00
131002	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн санхүүжилт	00.00	00.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	-9,988.50
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	26,592,300.00	142,065,430.40
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	5,750,000.00	00.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	5,399,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,842,300.00	112,478,460.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	24,187,170.40
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,247,540,772.00	2,365,065,941.90
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,247,540,772.00	2,365,065,941.90
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,246,474,172.00	2,355,905,241.90
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	965,462,838.00	1,688,585,700.00
210101	Үндсэн цалин	663,606,961.00	968,641,500.00
210102	Нэмэгдэл	277,023,377.00	676,384,200.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	24,832,500.00	43,560,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	35,800,827.00	54,929,500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	12,562,200.00	51,279,200.00

210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,322,300.00	1,825,200.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,057,700.00	1,460,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	264,600.00	364,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,594,027.00	00.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	74,627,297.00	164,725,400.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,455,800.00	12,561,460.00
210302	Түлш, халаалт	66,747,997.00	151,128,740.00
210303	Цэвэр, бохир ус	423,500.00	1,035,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	41,894,012.00	43,277,100.00
210401	Бичиг хэрэг	767,924.00	2,358,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	39,575,249.00	35,641,800.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,137,639.00	3,217,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	413,200.00	2,060,100.00
2105	Нормативт зардал	35,315,785.00	77,190,800.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	318,450.00	1,274,800.00
210502	Хоол, хүнс	34,874,335.00	75,916,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	123,000.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	62,172,750.00	163,237,697.90
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	59,175,400.00	27,155,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	57,350.00	10,000,000.00
210604	Урсгал засвар	2,940,000.00	126,082,297.90
2107	Томилолт, зочны зардал	15,674,000.00	100,271,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,674,000.00	100,271,200.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	00.00	00.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,899,010.00	51,846,284.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	5,463,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,493,600.00	1,200,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	7,000,000.00	37,041,800.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,311,710.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	2,300,000.00	3,908,584.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	793,700.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	00.00	840,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,627,653.00	11,841,560.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,257,900.00	3,696,460.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,369,753.00	8,145,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,066,600.00	9,160,700.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	00.00	00.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,066,600.00	9,160,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,066,600.00	9,160,700.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	45,092,428.00	5,399,600.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	00.00	5,399,600.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	00.00	5,399,600.00

2200	Дотоод эх үүсвэрээр	00.00	5,399,600.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	00.00	5,399,600.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	00.00	-5,399,600.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	45,092,428.00	00.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	500,000.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	45,592,428.00	00.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,228,410,100.00	2,232,400,884.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,228,410,100.00	2,232,400,884.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,223,249,400.00	2,223,240,184.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,688,585,700.00	1,688,585,700.00
210101	Үндсэн цалин	968,641,500.00	968,641,500.00
210102	Нэмэгдэл	676,384,200.00	676,384,200.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	43,560,000.00	43,560,000.00
210104	Урамшуулал	00.00	00.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	00.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	54,929,500.00	54,929,500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	51,279,200.00	51,279,200.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,825,200.00	1,825,200.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,460,400.00	1,460,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	364,700.00	364,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	00.00	00.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	164,725,400.00	164,725,400.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,701,800.00	12,561,460.00
210302	Түлш, халаалт	150,048,900.00	151,128,740.00
210303	Цэвэр, бохир ус	974,700.00	1,035,200.00
210304	Байрны түрээс	00.00	00.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	40,337,100.00	40,337,100.00
210401	Бичиг хэрэг	2,358,100.00	2,358,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,701,800.00	32,701,800.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,217,100.00	3,217,100.00
210404	Ном, хэвлэл	00.00	00.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	00.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,060,100.00	2,060,100.00

210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	00.00	00.00
2105	Нормативт зардал	70,678,800.00	70,678,800.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	774,800.00	774,800.00
210502	Хоол, хүнс	69,904,000.00	69,904,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	00.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	143,441,100.00	143,441,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	13,080,400.00	13,080,400.00
210602	Тавилга	00.00	00.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	10,000,000.00	10,000,000.00
210604	Урсгал засвар	120,360,700.00	120,360,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,501,200.00	1,501,200.00
210701	Гадаад албан томилолт	00.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,501,200.00	1,501,200.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	00.00	00.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	51,855,500.00	51,846,284.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,463,000.00	5,463,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,200,000.00	1,200,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	37,041,800.00	37,041,800.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,722,600.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	3,917,800.00	3,908,584.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,670,100.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	840,200.00	840,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7195100.00	7195100.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	00.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,195,100.00	7,195,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5160700.00	9160700.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	00.00	00.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,160,700.00	9,160,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,160,700.00	9,160,700.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	00.00	2,232,410,100.00
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	00.00	2,228,410,100.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	00.00	2,228,410,100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	128.00	128.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	103.00	103.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,670,100.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	840,200.00	840,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7195100.00	7195100.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	00.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,195,100.00	7,195,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5160700.00	9160700.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	00.00	00.00

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,160,700.00	9,160,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,160,700.00	9,160,700.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	00.00	2,232,410,100.00
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	00.00	2,228,410,100.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	00.00	2,228,410,100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	128.00	128.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	103.00	103.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		138,064,657.90
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		138,064,657.90
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		138,064,657.90
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		2,940,000.00
210401	Бичиг хэрэг		00.00
210402	Тээвэр, шатахуун		2,940,000.00
2105	Нормативт зардал		6,512,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		500,000.00
210502	Хоол, хүнс		6,012,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		25,196,197.90
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		19,474,600.00
210604	Урсгал засвар		5,721,597.90
2107	Томилолт, зочны зардал		98,770,000.00
210702	Дотоод албан томилолт		98,770,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0.00	4646460.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		3,696,460.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		950,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	0.00	138065430.40
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		138,065,430.40
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		5,399,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		108,478,460.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		24,187,170.40

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний

өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд төсвийн санхүүгийн тайлагнал, бүртгэл хөтлөлттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Орхон аймаг дахь “Бейкер Тилли Далайван аудит” ХХК-ийн аудитор Б.Пүрэвсүрэн гүйцэтгэж, эхний шатны хяналтыг ахлах аудитор, захирал Д.Мягмарсүрэн хэрэгжүүлж, 2 болон 3-р шатны хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, Орхон аймгийн төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Анхбаяр нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Булган аймгийн Гал командыг Сайд нарын зөвлөлийн 1976 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн 276 дугаар тогтоолоор БНМАУ-н Нийгмийг Аюулаас Хамгаалах яамны Улсын Цагдан сэргийлэх газрын Булган аймгийн Цагдан сэргийлэх ангийн Гал команд нэртэйгээр захиргаа аж ахуй, жолооч, гал сөнөөгч зэрэг 20 хүний орон тоотой, Гал унтраах зориулалтын автомашин 2, ус тээвэрлэгч цистерн 1-тэй байгуулагдаж анхны даргаар хошууч Ц.Дашзэвэг томилогдон, аймгийн Ардын депатутын гүйцэтгэх захиргааны даргын 1976 оны 08 дугаар сарын 05-ны өдрийн 44 дүгээр тогтоолоор Тээврийн удирдах газрын замын хэлтэст ашиглагдаж байсан 192,6 мянган төгрөгийн үнэтэй барилгыг Гал командад шилжүүлэн өгснөөр үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлсэн байна.

2021 онд аймгийн хэмжээнд МХГ, ОБГ-аас нийт Бүрэгхангай сумын соёлын төв, эрүүл мэндийн төв, Сэлэнгэ сумын соёлын төв, Баян-Агт сумын сургуулийн барилга байгууламжид улсын хяналтын байцаагчийн акт, Хангал сумын соёлын төв, Баяннуур сумын соёлын төв, Бугат сумын ЗДТГ-т дүгнэлт гаргасан байна.

“Булганы мэдээ” орон нутгийн 14 хоног тутмын хэвлэлд 42 удаа сэрэмжлүүлэг, мэдээ, ярилцлага нийтэлсэн.

-Удирдах бүрэлдэхүүний сургалтыг танхимаар 23 удаа, 36 цагийн багтаамжтай, нийт 182 албан тушаалтанг хамруулсан.

-Төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага, хуулийн этгээдийн албан тушаалтан, ажилтны сургалтыг танхим, цахим хосолсон хэлбэрээр 59 удаа, 96 цагийн багтаамжтай, нийт 536 ажилтан хамруулсан.

-Гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн сургалтыг танхимаар 10 удаа, 18 цагийн багтаамжтай, нийт 280 иргэнийг хамруулсан.

Аймгийн хэмжээнд 103 байгууллага, аж ахуйн нэгжид, 112 удаагийн гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалт зохион байгуулж 17582 хүнийг хамруулсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил

гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Тус байгууллагад дотоод чанарын баталгаажуулалт, статистик хариуцсан ахлах ажилтан ажилладаг хэдий ч тухайн ажилтан чиг үүргээ хэрэгжүүлснээр тодорхой үр дүн гарсан эсэх нь тодорхойгүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл суурьаар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр тайлант оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв 2,106,546.1 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 31,598,2 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 22,118.7 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 883,308.2 мянган төгрөгөөр буюу 17.05 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлттэй гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0.0	0.0	
Авлага	2,354.2	2,331.0	(23.2)
Бараа материал	1,120,292.2	1,140,010.6	19,718.4
Үндсэн хөрөнгө	4,057,023.2	4,920,636.2	863,613.0
Нийт хөрөнгө	**5,179,669.6**	**6,062,977.8**	**883,308.2**

Өр төлбөр	0.0	0.0	
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	5,179,669.6	6,062,977.8	883,308.2
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**5,179,669.6**	**6,062,977.8**	**883,308.2**

Бараа материалын данс 1,140,010.6 мянган төгрөг болж 19,718.4 мянган төгрөгөөр өссөн нь тусгай зориулалтын материал, эм боох материал, түлш тослох материал, бусад хангамжийн материал шилжүүлэн авснаас шалтгаалсан байна.Үүнээс Тусгай зориулалттай материал,бусад материал 239,663.1 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авч тооцоо нийлсэн.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 4,920,636.2 мянган төгрөг болж 883,308.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь Онцгой байдлын ерөнхий газраас 1,058,829.6 мянган төгрөгийн галын автомашин шилжүүлэн авсан , орон нутгийн төсвөөс 22,880.0 мянган төгрөгөөр Суудлын шуурхай дуудлагын автомашин, 10,139.1 мянган төгрөгөөр суурин зөөврийн компьютер худалдан авсан төрийн өмчийн хорооны шийдвэрээр 58,109,8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг актлан данснаас хассанаас шалтгаалжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 6,062,977.8 мянган төгрөг болж 883,308.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаарх нийт орлого өмнөх оноос 2,363,539.2 мянган төгрөгөөр буюу 174 хувиар, нийт зардал өмнөх оноос 1,576,302.5 мянган төгрөгөөр буюу 126 хувиар тус тус өссөн байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар нь 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2,228,410.1 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 2,228,410.1 мянган төгрөгөөр тооцож, төлөвлөн төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Тус байгууллагаас хүргүүлсэн төсвийн төслийг 2,228,410.1 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх мэргэжлийн боловсрол хөтөлбөрийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр 2,228,410.1 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, нэмэлт санхүүжилтийн орлого 142,065.4 мянган төгрөг урсгал үйл ажиллагаанд 2,370,465.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, 9.2 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,370,465.5 мянган төгрөг буюу 99.8 хувьтай байгаа нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн зардлаас 9.2 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Булган аймгаас 138,065.4 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилтийн дансаар хүлээн авсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд ковид-19 халдварт цар тахалтай холбоотой хязгаарлалт үргэлжилсэн хэдий ч аудитын хийх цар хүрээ хязгаарлагдаагүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөө үзүүлэх асуудлууд үүсээгүй хэдий ч санхүүгийн тайланд Байгууллагын даргын 01 сарын 29-ны өдрийн Б/02 тоот тушаалаар Н.Хишигдорж, С.Зоригбаатар, Ц.Очирбат, А.Золбаяр, Н.Гансүх, Г.Отгондорж нар сануулах арга хэмжээ авсан боловч 02 сарын 09-ны өдрийн Б/04 тоот тушаалаар үндсэн цалинг 3 сарын хугацаатай 30 хувиар нэмж шагнаж урамшуулсан. Мөн Г.Хажидмаад 1.2 саруудад сануулах арга хэмжээ авагдсан ч 06 сарын 11-ны өдрийн Б/20 дугаар тушаалаар 1 сарын хугацаатай 10 хувиар нэмж шагнаж урамшуулсан нь Хөдөлмөрийн тухай хууль 123.8.Хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэл ногдуулснаас хойш нэг жил өнгөрвөл ажилтныг хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэлгүйд тооцно гэж заасантай нийцэхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1-д хамаарах төсөвт байгууллага нь тус хуулийн 6.1, 6.4-т тус тус заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар 147 мэдээллийг ил тод байршуулж, хуулийн хугацаанд мэдээлж, 4 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна. Мөн шилэн дансанд мэдээлэх мэдээллийн талаар талбар бүрээр зөвлөгөө өгсөн ч асуудлын бүртгэлд тусгаагүй болно.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, Бараа материалын орлого зарлагын баримт болон шаардах хуудас тамга, тэмдгээр баталгаажаагүй, зарим анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу, е баримтгүй гүйлгээ хийгдсэн байна Татварын ерөнхий хуулийн 28.5-д заасан дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримт, импортын бараанд татвар ногдуулж, гаалийн байгууллагад төлсөн тухай баримтаар баталгаажсан байх, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэж заасны хүрээнд шалгасан зүйлийн холбогдох шалгуурт нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар тогтоосон 2,632.6 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт, 231.8 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 100 хувьтай хангуулсан байна.

Хүснэгт . Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	хувь
Акт	-	-	-	-	-	-	-
Албан шаардлага	-	-	-	-	-	-	-
Зөвлөмж	4	2,377.4	4	2,377.4	-	-	-
Нийт дүн	4	2,377.4	4	2,377.4	-	-	-

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар нэмэлт санхүүжилтийн дансаар, орсон санхүүжилтээр гарсан зардал тухай бүрт нь тайлагнаагүй бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлс дансанд тайлагнаж байна. Цаашид зардлыг Сангийн сайдын 2021 оны 190 тушаалаар батлагдсан “ Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар ” журмын дагуу бүртгэж тайлагнахад анхаарах шаардлагатай.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 9,386.4 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 220.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 9116,4 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд 5 зөвлөмж өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитын явцад залруулсан алдаа байхгүй.

4.3 Албан шаардлага

Бараа материалын орлого зарлагын баримт болон шаардах хуудас тамга, тэмдгээр баталгаажаагүй, зарим анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу, е баримтгүй гүйлгээ хийгдсэн байна. Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 28.5-д заасан дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримт, импортын бараанд татвар ногдуулж, гаалийн байгууллагад төлсөн тухай баримтаар баталгаажсан байх, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг

бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасны дагуу иж бүрэн баримтаар гүйлгээг хийж хэвших албан шаардлага хүргүүлэв.

Өгсөн албан шаардлага: *Анхан шатны баримтыг хууль, дүрмийн* дагуу иж бүрэн баримтаар гүйлгээг хийж хэвших

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Байгууллагын даргын 01 сарын 29-ны өдрийн Б/02 тоот тушаалаар Н.Хишигдорж, С.Зоригбаатар, Ц.Очирбат, А.Золбаяр, Н.Гансүх, Г.Отгондорж нар сануулах арга хэмжээ авсан боловч 02 сарын 09-ны өдрийн Б/04 тоот тушаалаар үндсэн цалинг 3 сарын хугацаатай 30 хувиар нэмж шагнаж урамшуулсан. Мөн Хөдөлмөрийн тухай хууль 123.8 Хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэл ногдуулснаас хойш нэг жил өнгөрвөл ажилтныг хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэлгүйд тооцно. Мөн байгууллагын дотоод журам зөрчигдсөн холбогдох шалгуурт нийцэхгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Холбогдох хууль, журмыг баримтлан ажиллах

2. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

ХЧТүр алдсны тэтгэвэр тогтоолгосон Болормаагийн цалин бодохдоо 01 кодоор буюу энгийн хүнээр тооцож 454.3 мянган төгрөг илүү нийгмийн даатгал суутгасан, мөн жирэмсэн амаржсан цэргийн албан хаагч болон галч нарын сул зогсолтын үед даатгуулагчаас төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэл 743.4 мянган төгрөгийг тооцож төлсөн байна. Энэ нь Сангийн сайд, Хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын сайд нарын хамтарсан 2021 оны 49,А/39 тоот тушаалаар батлагдсан Ажил олгогчийн НДШ төлөх даатгуулагчийн төрөл кодын дагуу тооцох мөрдөөгүйтэй холбоотой байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж:

Ажил олгогчийн НДШ төлөх даатгуулагчийн төрөл кодын дагуу цалингийн бодолтыг хийх.

3. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

Тэтгэвэр тогтоолгосны дараа ажиллаж байгаа Энхсайхан, Цэрэндэндэв нарын цалинг бодохдоо 22 кодоор НД шимтгэлийг тооцоогүй 3 875.3 мянган төгрөг дутуу, нийгмийн даатгалын шимтгэл суутгаагүй дүнгээс ХХОАТ тооцож 189.0 мянган төгрөг илүү суутгасан байна.

3.2. Өгсөн зөвлөмж:

Албан хаагчдын цалинг бодохдоо суутгах татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийг үнэн зөв заавар журмын дагуу бодож байх.

4. Зардлын данстай холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт:

Групп тогтоолгосон ажиллагсдын цалингаас 2 492.1 мянган төгрөгийн ХХОАТ-ийг суутган тооцсон байна.Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25.3.Суутган төлөгч нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хувь хүний орлогод албан татвар ногдуулахад холбогдох нотлох баримтыг үндэслэн энэ хуулийн 22.1.2-т заасан чөлөөлөлтийг хасаж тооцно" гэсэн заалтын дагуу хасаж тооцооллыг хийх гэж заасныг мөрдөөгүйтэй холбоотой байна.

4.2. <u>Өгсөн зөвлөмж</u>:

Албан хаагчдын цалинг бодохдоо суутгах хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн дагуу заавар журмын дагуу бодож байх.

5. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой асуудал

5.1. <u>Илрүүлэлт:</u>

Групптэй ажилтны амралтын бодохдоо групптэй хүнд нэмж олгох 5 хоногийг нэмж амруулаагүй 5 хоногийн амралтын мөнгийг ажилласан цалингаар бодож олгосон байна. Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 99.4-т "Хөгжлийн бэрхшээлтэй болон 18 насанд хүрээгүй ажилтны ээлжийн үндсэн амралтын хугацаа ажлын 20 өдөр байна" гэсэн заалтаар амралтын хоногийг нэмж биеэр амрааж амралтын мөнгийг тооцож олгох заалтыг зөрчсөн байна.

5.2. *<u>Өгсөн зөвлөмж:</u>* Албан хаагчдын цалинг бодохдоо холбогдох хууль тогтоомжийг баримтлан ажиллаж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 06 дугаар сарын 25 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Булган аймаг дахь Онцгой байдлын газар	6	9,386.4	-	-	-	-	1	220.0	5	9,166.4
Дүн		6	9,386.4	-	-	-	-	1	220.0	5	9,166.4

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

<u>БЭЛТГЭСЭН:</u>

"БЕЙКЕР ТИЛЛИ ДАЛАЙВАН АУДИТ" ХХК-ИЙН ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ САЛБАРЫН

АУДИТОР: Б.ПҮРЭВСҮРЭН

<u>ХЯНАСАН:</u>

ЧАНАРЫН ХЯНАЛТЫН МЕНЕЖЕР,ЗАХИРАЛ : Д.МЯГМАРСҮРЭН

<u>АНХАН ШАТАНД ХЯНАСАН:</u>

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР: Ж.ЭНХЦООДОЛ

<u>ХОЁР ДАХЬ ШАТАНД ХЯНАСАН:</u>

БУЛГАНАЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: Д.АНХБАЯР